

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

**Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і
менеджменту**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
“ 20 ” “ 02 ” 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ринок цінних паперів

Галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво

Спеціальності : 5.03050801 Фінанси і кредит

Київ – 2015

Робоча програма з дисципліни «Ринок цінних паперів» для студентів спеціальності «Фінанси і кредит» галузі знань «Економіка та підприємництво». «17» грудня 2014 року - 15 с.

Розробник: Кичань Ольга Миколаївна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат економічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від «17» грудня 2014 року № 5

Голова циклової комісії

 (Головчанська О.В.)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора

з навчальної роботи

 (С.І. Дем'яненко)

Заступник директора

з навчально-методичної роботи

 (З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу

Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «18» лютого 2015 року № 7

«18» лютого 2015 року

Голова (М.В. Братко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 Економіка і підприємництво	Нормативна
Модулів – 3	Спеціальність 5.03050801 Фінанси і кредит	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: відповідно до п. 8		Семестр
Загальна кількість годин – 108		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст	Лекції
		22 год.
		Семінарські
		20 год.
		Самостійна робота
		48 год.
		Індивідуальні
12 год.		
Модульний контроль		
6 год.		
Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» є формування у студентів системи знань, необхідних для розуміння механізмів функціонування ринку цінних паперів як невід'ємної складової фінансового ринку, його структури, принципів та основних тенденцій розвитку в сучасних умовах.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Ринок цінних паперів» є:

- визначення місця ринку цінних паперів у фінансовій системі;
- визначення сутності та особливостей функціонування ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності державного регулювання ринку цінних паперів з урахуванням специфіки економічного і соціального розвитку України;
- розкриття повноваження органів влади, які здійснюють правове регулювання ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів;
- дослідження суб'єктів ринку цінних паперів;
- визначення суті інфраструктури ринку цінних паперів та особливостей діяльності його учасників;
- формування уявлення правового забезпечення діяльності фондової біржі та правове забезпечення функціонування позабіржового ринку цінних паперів;
- розкриття особливостей правового регулювання розкриття інформації на ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності здійснення контролю з боку органів влади за емісією та обігом цінних паперів в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- місце ринку цінних паперів у фінансовій системі України;
- сутність та особливості функціонування ринку цінних паперів;
- види цінних паперів та особливості правового регулювання їх емісії, обігу та погашення;
- повноваження органів влади, які здійснюють правове регулювання ринку цінних паперів;
- особливості функціонування фінансових інструментів;
- інфраструктуру ринку цінних паперів та особливостей діяльності його учасників;
- особливості правового регулювання розкриття інформації на ринку цінних паперів;

– нормативно-правові вимоги щодо здійснення контролю з боку органів влади за емісією та обігом цінних паперів в Україні;

вміти:

- застосовувати чинні нормативно-праві акти;
- характеризувати тенденції та стан міжнародних ринків цінних паперів;
- використовувати методи оцінки надійності та дохідності цінних паперів, розраховувати їх вартісні та кількісні показники;
- визначати особливості розвитку ринку цінних паперів України, його сучасний стан і перспективи.

У студента мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат з ринку цінних паперів;
- демонструвати вміння використовувати професійно-профільовані знання та навички при здійсненні операцій з цінними паперами на українському фондовому ринку, при оцінюванні акцій українських підприємств;
- знання механізму функціонування ринку цінних паперів;
- демонструвати володіння методами спостереження, ідентифікації, класифікації та аналізу ринку цінних паперів;
- готовність вивчати та здатність аналізувати нормативну та законодавчу базу, що регулює питання ринку цінних паперів;
- вміння надавати послуги з укладання угод з цінними паперами на біржовому та позабіржовому ринках цінних паперів;
- демонструвати знання правових основ і законодавства України в галузі економіки;
- вміння здійснювати інвестиційні операції в цінні папери;
- демонструвати здатність оцінювати та аналізувати ринок цінних паперів;
- здатність ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання у сфері ринку цінних паперів;
- переймання передового досвіду фахівців-фінансистів у сфері ринку цінних паперів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади функціонування ринку цінних паперів.

Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.

Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.

Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.

Змістовий модуль 2. Інструменти ринку цінних паперів.**Тема 4.** Акції корпорацій.**Тема 5.** Боргові цінні папери підприємств.**Тема 6.** Похідні цінні папери і сурогати.**Тема 7.** Фінансові розрахунки по цінним паперам.**Змістовий модуль 3. Оцінка цінних паперів. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку.****Тема 8.** Оцінка акцій українських підприємств.**Тема 9.** Первинне розміщення цінних паперів.**Тема 10.** Обіг цінних паперів.**4. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі				
		л	с	інд.	с.р.	м.к.		л	с	інд.	с.р.	м.к.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади функціонування ринку цінних паперів.												
Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.	10	4	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модульна контрольна робота.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	32	8	6	2	14	2	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Інструменти ринку цінних паперів.												
Тема 4. Акції корпорацій.	10	2	2	2	4	-						
Тема 5. Боргові цінні папери підприємств.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Похідні цінні папери і сурогати.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Фінансові розрахунки по цінним паперам.	8	2	2	-	4							
Модульна контрольна робота.	2	-	-			2						
Разом за змістовим модулем 2	44	8	8	6	20	2						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. Оцінка цінних паперів. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку.												
Тема 8. Оцінка акцій українських підприємств.	10	2	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Первинне розміщення цінних паперів.	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Обіг цінних паперів.	10	2	2	2	4							
Модульна контрольна робота.	2	-	-	-	-	2						
Разом за змістовим модулем 3	32	6	6	4	14	2	-	-	-	-	-	-
Разом	108	22	20	12	48	6	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади функціонування ринку цінних паперів.		
1.	Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.	2
2.	Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.	2
3.	Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.	2
Змістовий модуль 2. Інструменти ринку цінних паперів.		
4.	Тема 4. Акції корпорацій.	2
5.	Тема 5. Боргові цінні папери підприємств.	2
6.	Тема 6. Похідні цінні папери і сурогати.	2
7.	Тема 7. Фінансові розрахунки по цінним паперам.	2
Змістовий модуль 3. Оцінка цінних паперів. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку.		
8.	Тема 8. Оцінка акцій українських підприємств.	2
9.	Тема 9. Первинне розміщення цінних паперів.	2
10.	Тема 10. Обіг цінних паперів.	2
	Разом	20

6. Навчально-методична карта дисципліни «Ринок цінних паперів»
Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські – 20 год., індивідуальна робота – 12 год.,
самостійна робота – 48 год., підсумковий контроль – 6 год.

Модулі	Назва модуля	Кількість балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Самостійна робота	ІНДЗ	Види поточного контролю
Змістовий модуль І	Організаційно-правові засади функціонування ринку цінних паперів.	77 балів	Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.	Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.		15 балів	—	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.	Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.				
			Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.	Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.				
Змістовий модуль ІІ	Інструменти ринку цінних паперів.	93 балів	Тема 4. Акції корпорацій.	Тема 4. Акції корпорацій.		20 балів	—	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
			Тема 5. Боргові цінні папери підприємств.	Тема 5. Боргові цінні папери підприємств.				
			Тема 6. Похідні цінні папери і сурогати.	Тема 6. Похідні цінні папери і сурогати.				
			Тема 7. Фінансові розрахунки по цінним паперам.	Тема 7. Фінансові розрахунки по цінним паперам.				

Модулі	Назва модуля	Кількість балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Самостійна робота	ІНДЗ	Види поточного контролю
Змістовий модуль III	Оцінка цінних паперів. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку.	76 балів	Тема 8. Оцінка акцій українських підприємств.	Тема 8. Оцінка акцій українських підприємств.		15 балів	30 балів	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)
			Тема 9. Первинне розміщення цінних паперів.	Тема 9. Первинне розміщення цінних паперів.				
			Тема 10. Обіг цінних паперів.	Тема 10. Обіг цінних паперів.				

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади функціонування ринку цінних паперів.			
1.	Тема 1. Загальна характеристика ринку цінних паперів.	4	5
2.	Тема 2. Правове регулювання ринку цінних паперів.	6	5
3.	Тема 3. Державні та муніципальні цінні папери.	4	5
Змістовий модуль 2. Інструменти ринку цінних паперів			
4.	Тема 4. Акції корпорацій.	4	5
5.	Тема 5. Боргові цінні папери підприємств.	6	5
6.	Тема 6. Похідні цінні папери і сурогати.	6	5
7.	Тема 7. Фінансові розрахунки по цінним паперам.	4	5
Змістовий модуль 3. Оцінка цінних паперів. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку.			
8.	Тема 8. Оцінка акцій українських підприємств.	4	5
9.	Тема 9. Первинне розміщення цінних паперів.	6	5
10.	Тема 10. Обіг цінних паперів.	4	5
	Разом	48	50

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Ринок цінних паперів» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтована тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань:

1. Місце страхової компанії в системі інституційних інвесторів. Реформа страхової системи.
2. Пенсійна реформа. Місце пенсійних фондів у системі інституційних інвесторів.
3. Особливості функціонування позабіржового ринку України.
4. Етапи розвитку ринків цінних паперів.
5. Стан ринку державних облігацій в Україні.
6. Стан ринку корпоративних і державних облігацій у світі.
7. Порядок емісії цінних паперів в Україні та їх основні види.
8. Особливості функціонування облікового ринку.
9. Вартість власного капіталу як альтернативного джерела фінансування.
10. Індивідуальна вартість джерел капіталу.
11. Вплив значення лівериджу на вартість капіталу.
12. Роль дивідендної політики у прийнятті рішення про інвестиції.
13. Фінансові коефіцієнти оцінки цінних паперів.
14. Види і фактори портфельних стратегій.
15. Методи оцінки портфельних ризиків.
16. Управління інвестиційним портфелем.
17. Клірингова діяльність. Проблеми функціонування клірингово-розрахункових установ в Україні.
18. Саморегулювальні організації на ринку цінних паперів України.
19. Торговельно-інформаційні системи на позабіржовому ринку цінних паперів.
20. Місце фондових бірж у структурі ринку цінних паперів України. Порядок організації діяльності та динаміка угод.
21. Функціонування міжнародної фондової біржі.
22. Фондові індекси.
23. Спекулятивні стратегії на ринку опціонів.
24. Стратегії ринку ф'ючерсів.
25. Проблеми та перспективи розвитку ринку похідних цінних паперів в Україні.
26. Міжнародний досвід регулювання ринку цінних паперів (на прикладі окремої країни).
27. Загальні ознаки ринків, що виникають, і особливості їх регулювання.
28. Правове забезпечення функціонування ринку цінних паперів в Україні
29. Структура, функції та місце ДКЦПФР у системі регулювання ринку цінних паперів України.
30. Міжнародні організації в системі регулювання ринку цінних паперів.
31. Інвестиційні аспекти приватизації.
32. Стан і завдання приватизаційної реформи на сучасному етапі.
33. Приватизація – основний етап формування фондового ринку. Підсумки приватизації.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	6 балів
2.	Складання плану.	2 бала
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	8 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	10 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, наявність графічних зображень, список використаних джерел).	4 балів
Разом		30 балів

9. Методи навчання

1. Лекційні заняття (опорний конспект лекцій)
2. Семінарські заняття (питання винесені на семінарське заняття; обговорення проблемних питань; дискусії; розв'язування задач; ситуаційні вправи; реферати; тестові завдання).

10. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або відокремлених за робочим навчальним планом.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- розв'язання текстових та контрольних завдань;
- участь у дискусіях на семінарських заняттях.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми проміжного контролю:

- вирішення ситуаційних завдань;
- розв'язання задач.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль № 3					
T1	T2	T3	мкр	T4	T5	T6	T7	мкр	T8	T9	T10	мкр		
18	17	17	25	17	17	17	17	25	17	17	17	25	30	100
77				93					76					

Коефіцієнт – 2,8

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів».
2. Конспект лекцій з дисципліни «Ринок цінних паперів».
3. Тестові завдання з дисципліни «Ринок цінних паперів».
4. Завдання для підсумкового контролю знань.

13. Рекомендована література

Базова література

1. Базилевич В.Д. Цінні папери: Практикум: Навчальний посібник = компакт-диск /За ред.. В.Д.Базилевича. – К.: 2013. – 791 с.
2. Болдуєва, О. В. Визначення ринку цінних паперів як сегменту фінансового сектору України [Електронний ресурс] / О. В. Болдуєва // Ефективна

економіка. – 2013. – №1. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1742>

3. Пластун, В.Л., Пластун О.Л. Інституційні інвестори: роль у розвитку фондового ринку: монографія / В. Л. Пластун, О. Л. Пластун. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. – 212 с.

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р., № 2121-III

5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР

6. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV.

Додаткова література

1. Гаршина О.К. Цінні папери: Навч. посіб./ Гаршина О.К. - К: Видавн. дім "Слово", 2004.

2. Діденко В.М. Фондовий ринок: [навчальний посібник]/В.М. Діденко, М.М. Свердан, В.П. Булан, О.М. Булан, О.М. Грубляк; за ред.. В.М. Діденка.- Чернівці: ТОВ «Видавництво Наші книги», 2010. – 624с.

3. Павлов В.І. Цінні папери в Україні: Навч. посіб. - 2-е вид., доп./ Павлов В.І., Пилипенко Кривов'язюк І.В. - К.: Кондор, 2004.

4. Пасічник В.Г. Ринок цінних паперів: Навч. посіб./ Пасічник В.Г., Акіліна О.В. - К.: Центр навч. літ., 2005.

5. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посібник/ О.С.Поважний, Н.С.Орлова, А.Л.Свечкіна.– Львів: Магнолія. - 2010. – 361 с

6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI

7. Список акцій для розрахунку індекса UX [електронний ресурс] – режим доступу: <http://fs.ux.ua/files/59>

8. Терещенко Г.М. Проблеми становлення та напрями удосконалення функціонування ринку цінних паперів в Україні. // Фінанси України. - 2013. - №6. - С.97-104

9. Чернишук В.Р., Данькевич А.П. Розвиток ринку цінних паперів: проблеми й перспективи // Фінанси України. - 2011. - №8. - С.96-103.

10. Яцюк Г. В. Модернізація торгівельної інфраструктури ринку цінних паперів / Г.В.Яцюк // Фінансова інфраструктура України: проблеми та напрямки розвитку: зб. тез всеукр. наук.-практ. конф. – к. : криниця, 2013 – с. 170 – 172.

14. Інформаційні ресурси

1. Нормативні акти України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua

2. Лига БизнесИнформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net

3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Законодавчі документи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державного казначейства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>